

1. Ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen

- Koulun aikuiset, oppilaat ja huoltajat tekevät yhdessä työtä, että koulu on kaikille turvallinen.
- Koulussa on **tiimi tai vkhs-vastuuhenkilö**, joka auttaa selvittämään kiusaamistilanteita.
- Oppilailla on erilaisia **vastuutehtäviä**, joissa he vaikuttavat koulun ilmapiiriin ja koko yhteisön hyvinvointiin.
 - Esim. oppilaskunnan hallitus, tukioppilaat, liikkuvaksit, Verso-oppilaat, Crew-toiminta
- Koulun aikuiset opettavat oppilaille:
 - tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitoja**
 - mitä väkivalta, kiusaaminen, häirintä ja syrjintä tarkoittavat
 - miten voi toimia, jos havaitsee tai kokee väkivaltaa, kiusaamista, häirintää tai syrjintää.
- Koulun aikuiset käsittelevät oppilaiden kanssa **tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja moninaisuuden** teemoja.
- Koulussa **jokainen on hyväksytty ja arvostettu omana itsenään**.

2. Puuttuminen

- Kerro kaikesta kohtaamastasi väkivallasta, kiusaamisesta, häirinnästä tai syrjinnästä koulun aikuisille.
- Koulun aikuiset puuttuvat ja selvittävät tilanteen.

1. Koulun aikuiset puhuvat kohteeksi joutuneen oppilaan kanssa.

2. Koulun aikuiset puhuvat yksitellen muiden oppilaiden kanssa.

3. Koulun aikuiset kirjaavat, mitä on tapahtunut ja mitä osapuolten kanssa on sovittu.

4. Koulun aikuiset soittavat tai lähettävät viestin oppilaiden huoltajille.

Jos kyseessä oli vakava väkivallan teko tai pitkittynyt tilanne, koulun henkilöstön täytyy tehdä **lastensuojeluilmoitus tekijästä ja tarvittaessa myös uhrista**. Näin molemmat osapuolet saavat apua.

Jos teko voi olla **rikos**, esimerkiksi pahoinpitely, henkilöstön täytyy tehdä tekijästä myös **rikosilmoitus** poliisille.

Jos toiminta jatkuu, koulun henkilöstö järjestää tapaamisen. Tapaamiseen kutsutaan oppilaat, huoltajat ja esimerkiksi rehtori tai kuraattori.

3. Seurantavaihe ja jälkituki

- Koulun aikuiset seuraavat tilannetta ja varmistavat, että oppilaalla on **turvallinen olo** koulussa ja koulumatkoilla.
- Koulun aikuiset järjestävät oppilaiden kanssa **seurantatapaamisen**, jossa keskustellaan, onko kiusaaminen loppunut ja ovatko kaikki noudattaneet sovittuja asioita.
- Koulun aikuiset arvioivat, tarvitsevatko osapuolet tai koko ryhmä **tukea** muilta koulun aikuisilta.
- Opettaja voi järjestää **kasvatuskeskustelun** tai määrätä **jälki-istuntoa** oppilaalle, joka on käyttäytynyt epäasiallisesti.
- Oppilas voi saada tukea myös koulun ulkopuolisista tukipalveluista, kuten [ankkuritoiminta](#), [MLL:n Selviytyjät-vertaisryhmä](#), [perhekeskuksen tukipysäkki](#) tai [Keski-Suomen sovittelutoimisto](#).